

TOTUL PORNEȘTE DE LA OAMENI

Andreea Sterea^[1]
Arpad Mathe

Rezumat

Articolul de față prezintă un model de bune practici pe care Fundația *Dezvoltarea Popoarelor*, Filiala Cluj, îl implementează în domeniul economiei sociale, în beneficiul tinerilor cu dizabilități sau celor proveniți din grupuri sociale marginalizate. Ideea de a dezvolta conceptul economiei sociale a pornit de la o experiență proprie a organizației și de la o nevoie întâlnită în realitate. Una dintre problemele stringente din ultimii ani căreia i s-a adresat organizația noastră o reprezintă riscul crescut de abandon școlar în rândul elevilor. Numărul acestor copii a crescut progresiv, iar în prezent copiii au devenit tineri afectați de problematica imposibilității integrării pe piața muncii. Pornind de la exemple din străinătate și cu ajutorul partenerilor noștri locali și naționali, organizația implementează un program integrat (social – educațional - profesional) de intervenție în cadrul unui atelier protejat care are ca domeniu principal de activitate producție de tâmplărie PVC cu geam termopan.

Cuvinte cheie: *economie socială, parteneriat, atelier sau unitate protejat(ă), program integrat, tineri cu dizabilități*

1. Atenția la realitate

După 16 ani de activitate, Fundația *Dezvoltarea Popoarelor* rămâne fidelă misiunii sale de a oferi oportunități socio-educative și de inte-

[1]Andreea Sterea - Psihopedagog, Fundația Dezvoltarea Popoarelor Filiala Cluj, str. Eroilor nr.48, ap. 14, Cluj-Napoca, e-mail: andreea.sterea@fdpsr.ro, tel: 0722704975

Arpad Mathe – Director Executiv, Fundația Dezvoltarea Popoarelor Filiala Cluj, str. Eroilor nr.48, ap. 14, Cluj-Napoca, e-mail: arpad.mathe@fdpsr.ro, tel: 0742028847

grare profesională persoanelor aflate în situație de risc social. În viziunea noastră, fiecare persoană își poate valorifica talentele cu care a fost înzestrată.

Fundația Dezvoltarea Popoarelor (FDP) are sediul central la București, trei filiale în țară (Arad, Cluj și Dâmbovița), își desfășoară activitatea la nivelul a patru regiuni din România (București-Ilfov, Vest, Nord-Vest, Sud-Muntenia) și este prezentă la Cluj din anul 1997, desfășurând programe socio-educative în favoarea copiilor și tinerilor în dificultate de pe raza județului.

Din anul 2009, FDP Filiala Cluj este autorizată de Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Cluj ca furnizor de servicii de informare, consiliere profesională și de mediere a muncii pe piața internă, iar din 2010 organizația a început să ofere servicii de integrare pe piața muncii grupurilor marginalizate. De asemenea, organizația noastră deține și alte două acreditări pentru servicii socio-educative, un Centru de Dezvoltare a Deprinderilor de Viață Independentă, respectiv un Centru de Informare și Consiliere pentru Copii și Părinți.

O problemă care ne-a preocupat dintotdeauna este aceea că în fiecare an, în medie, în județul Cluj, un număr de până la 35 de tineri părăsesc instituțiile de protecție a copilului, fără să aibă vreo perspectivă de angajare sau un mijloc de subsistență sigur. Un procent de 20% dintre aceștia sunt angajați parțial în munci ocazionale sau chiar full-time însă perioada de susținere în același loc de muncă este de maxim 3 luni.² Pentru a găsi o rezolvare, a fost nevoie mai întâi să parcurgem o experiență directă. Aceasta a avut loc atunci când, în intervențiile noastre, ne-am întâlnit întâmplător cu cinci tineri cu dizabilități psiho-motorii. Nu aveau locuri de muncă și abia dacă trăiau de azi pe mâine. Ca ei, mai erau numeroși alții. De aici a pornit totul.

2. Hai să aflăm ce au făcut partenerii noștri!

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul județului Cluj, numărul persoanelor adulte cu handicap, neinstitu-

ționalizate la data de 31.10.2010 era de 19.168 persoane. Dintre acestea, 7473 persoane sunt cu handicap grav, 10.241 persoane cu handicap accentuat, 1451 persoane cu handicap mediu și trei persoane cu handicap ușor.^[1]

În lumina acestei realități, prezente pe întreg teritoriul țării, în anul 2010, Fundația Dezvoltarea Popoarelor, împreună cu filialele sale din Dâmbovița, Arad și Cluj dar și cu patru parteneri transnaționali (Asociația Patronatul Unimpresa - Unione delle imprese italiene în România, Fundația UNIMPRESA Formazione, CDO OPERE SOCIALI, ASLAM – ASSOCIAZIONE SCUOLE LAVORO ALTO MILANESE) au demarat, în anul 2010, un amplu proiect de integrare socială și de dezvoltare a unor noi modele de economie socială, la nivelul a patru regiuni din România (București – Ilfov, Vest, Nord – Vest și Sud-Muntenia), în scopul facilitării accesului a 240 de persoane excluse/expuse riscului de excludere socială pe piața muncii și a promovării unei societăți incluzive.

Ca să putem contribui semnificativ în domeniul incluziunii socio-profesionale a persoanelor din grupuri marginalizate, am profitat foarte mult de experiența cooperativelor sociale italiene. Cu sprijinul partenerilor noștri, am participat la o serie de schimburi de bune practici care au inclus vizitarea unor astfel de cooperative, organizații și întreprinderi sociale cu tradiție și experiență în furnizarea de astfel de servicii sociale.

Perspectiva noastră, după aceste vizite, a devenit clară: beneficiarii noștri au nevoie de un spațiu în care să se formeze, să se dezvolte, să muncească. Un loc adaptat nevoilor lor, un loc în care să se simtă valorizați. O unitate protejată.

3. Înapoi acasă

Primul pas a fost proiectarea unei idei, pentru a vedea dacă este cost-eficient să demarăm înființarea unui atelier protejat, și dacă da, în

2 – SURSA <http://www.insse.ro>

ce domeniu? Răspunsul la aceste întrebări nu puteau veni decât în urma unui studiu de pre-fezabilitate. Am subcontractat firme specializate care ne-au oferit sprijinul în realizarea cercetărilor, pornind din start de la premisa că avem nevoie de o nișă de piață neexplorată la maxim, care să corespundă atât experienței deja acumulate de către membrii echipei de management, cât și potențialului beneficiarilor.

Domeniile de interes studiate au fost: tâmplăria PVC, confectionarea de obiecte artizanale din lemn, servicii profesionale de curățenie, amenajarea și întreținerea spațiilor verzi.

Câștigătoarea cursei a fost tâmplăria PVC. Motivul principal a fost acela că, pe ansamblul industriei construcțiilor, segmentul tâmplăriei termoizolante a cunoscut una dintre cele mai spectaculoase creșteri, atât ca număr al firmelor ce activează în domeniile specifice, cât și ca evoluție a afacerilor.

Dar noi ne-am dorit mai mult decât un atelier de tâmplărie. Ne-am dorit inovații, calitate, atenție pentru nevoile tinerilor. Întreprinderea noastră socială își propune nu numai să le ofere beneficiarilor un loc de muncă sau un spațiu de practică în care să își dezvolte competențele pentru muncă, dar să ofere și un program educațional nou și inovator pentru acei tineri care prezintă probleme de integrare socială datorate fie dizabilității, sărăciei fie lipsei de suport social.

În afară de oportunitatea de a face parte dintr-un mediu de muncă protejat, în paralel beneficiarii sunt integrați și într-un program educațional de Dezvoltare a Deprinderilor de Viață Independentă, corelat cu educație pentru muncă, tutorat și mentorat, acest program având loc în cadrul Centrului pentru Dezvoltarea Deprinderilor de Viață Independentă din cadrul fundației noastre.

Momentan, din cei cinci tineri care sunt activi în cadrul unității protejate (UP), trei tineri sunt angajați și ne dorim să calificăm un total de 15, din care un număr de cinci persoane vor fi angajate în cadrul segmentului de producție.

După parcurgerea perioadei de pregătire profesională specifică, dar și de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, tinerii vor do-

bândi și vor putea pune în practică aceste abilități (reguli de igienă, gospodărie, gestiunea timpului și a banilor, valori sociale, stabilirea priorităților etc.). Toți tinerii vor fi însoțiți, pe parcursul perioadei de practică, de către un tutore care le va monitoriza practica și care îi va superviza pentru a le oferi suport social și a-i ajuta să se adapteze la cerințele pieței de muncă. Beneficiarii vor fi sprijiniți și de un psihopedagog care se va ocupa de programul de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă. În plus, programul le va da tinerilor un punct de plecare din punct de vedere profesional, ei câștigând experiență de muncă în cadrul atelierului.

Pornirea unui atelier protejat este un pas enorm pentru persoanele cu dizabilități cu diferite deficiențe și oportunitatea de a avea o activitate, altfel stăm toată ziua acasă că nu vrea nimeni să ne angajeze, declară G.P., unul dintre tinerii care au acum sunt integrați în câmpul muncii.

4. Avem planuri de viitor!

În cadrul unui eveniment organizat la Cluj, de către partenerii Confindustria, în luna noiembrie, 2011, am avut prilejul de a ne întâlni cu reprezentanții mai multor firme producătoare de tâmplărie PVC din țară și străinătate. În cadrul evenimentului, reprezentanții unei companii producătoare din străinătate au rămas impresionați de ambiția noastră de a dezvolta o unitate protejată care să producă tâmplărie PVC cu tineri cu dizabilități, și astfel ne-au propus o colaborare. Firma Mokoryte ne oferă posibilitatea ca noi să confecționăm tâmplăria în atelierul nostru, iar ei să se ocupe atât de partea de achiziție a materialelor, cât și de partea de export și vânzare, iar firma S.C. Routier European Transport SRL, ne acordă sprijin prin oferirea spațiului și a unor utilaje de tâmplărie PVC. Colaborarea a început prin stabilirea unor etape și a standardelor de calitate ale produselor. În perioada imediat următoare vom demara producția. Momentan se lucrează la un catalog de promovare a produselor, urmând ca în cel mai scurt timp să trimitem câteva modele și în străinătate.

5. În loc de concluzii...

Întreprinderea socială, unitatea protejată sau afacerea ONG-istă este mijlocul prin care și organizația noastră își propune să dezvolte capacitatea de a se autosuține, fiind cu precădere ea însăși un furnizor de servicii sociale. Pentru ca o astfel de afacere să aibă potențial și pentru a fi de durată, va trebui să se bazeze pe abilitățile inovative, de creație și de vânzare oferite de resursele umane disponibile în organizație.

Pe lângă faptul că serviciile sau produsele oferite trebuie să răspundă unor cereri concrete de pe piață, e important să nu pierdem din vedere misiunea fundației și nevoile beneficiarilor. Direcția aleasă, și anume cea de dezvoltare de activități aducătoare de venit, chiar dacă aceste venituri sunt reinvestite, este o provocare, atât pentru furnizorii de servicii sociale, cât și pentru orice cooperativă privată.

Și atunci apare întrebarea: cum am putea noi, ca asistenți sociali, psihologi sau psihopedagogi să concepem un plan viabil de afaceri și să facem bani "din piatră seacă". Cu siguranță ambiția, deschiderea către nou și provocarea de a "face cel mai bine" ceea ce facem, ne îndemnă să cercetăm și să căutăm toate resursele, umane sau materiale, pentru a ne duce la îndeplinire scopul și pentru a investi în crearea unei opere de durată. Pentru aceasta, am aplicat la competiția de incubare a întreprinderilor sociale lansată de NESsT România, în prezent primind consultanță din partea experților acestei organizații pentru conceperea unui studiu de fezabilitate și a unui plan de afaceri.

Reinventarea ONG-urilor, din prisma activităților aducătoare de venit, în cazul de față și al fundației noastre, vine și pe fondul susținerii financiare a acestora prin intermediul absorbției Fondurilor Sociale Europene, care ne permit și ne oferă posibilități de dezvoltare și de creștere a calității și a cantității muncii noastre. Prin urmare și organizația noastră a căutat resurse, a inventat idei, a adaptat modele, a învățat... și în permanență încercă să se dezvolte și să crească.

Proiectul care a făcut posibilă demararea acțiunilor în domeniul economiei sociale este "Parteneriate active pentru dezvoltarea economiei

sociale”, cofinanțat din Fondul Social European, POSDRU 2007 – 2013, Axa Prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”, Domeniul Major de Intervenție 6.1 „Dezvoltarea economiei sociale”.

În cadrul acestui proiect urmează ca și în București să se înființeze în perioada următoare o întreprindere socială pentru tinerii cu dizabilități în care se va produce ceramică tip mozaic, având la bază parteneriatul cu o firmă din domeniul construcțiilor.

În ceea ce privește organizația noastră, aceasta a trecut printr-un moment de schimbare care a făcut posibilă crearea unei “opere” prin înființarea acestei întreprinderi sociale. Am ajuns să înființăm întreprinderea socială folosindu-ne, pe de o parte, de experiența altor organizații cu modele similare din țară sau străinătate, dar mai ales exploatarea resursele umane deținute și dorința noastră de a oferi un sprijin real persoanelor defavorizate.

Cu toate acestea, deși deținem toate elementele tehnice necesare desfășurării activității, ne-am confruntat cu o mare dilemă: ce anume să producem? Și în ce măsură e util ceea ce producem? Soluția ține de context și de realitatea economică în care ne aflăm.

Răspunsul la această întrebare a fost evidențiat prin studii de fezabilitate, studii de piață efectuate pe plan local, prin observarea nevoilor companiilor locale și identificând serviciile și produsele care sunt vandabile.

Un aliat important din realitate sunt parteneriatele cu companiile sau autoritățile publice, care, dacă există, cu siguranță acoperă una dintre resursele elementare pentru a dezvolta o întreprindere socială, și oferă organizației sustenabilitate tocmai din prisma faptului că ceea ce faci nu faci singur ci împreună cu o firmă sau cu un actor important din comunitate.

Această nișă, a apariției activităților de economie socială din România, aduce cu sine și noi oportunități de formare a personalului și anume “managerul de întreprindere sociala” sau “specialistul în economie socială”; acestea sunt cu adevărat resurse de pregătire în acest

domeniu și pot fi o parte temeinică a temeliei implementării activităților întreprinderii sociale.

Poate că inițial planul nostru nu a fost suficient de bine conturat și nu a ținut cont de toate premisele, însă am învățat din propriile noastre greșeli, și păstrându-ne pasiunea și dorința de a reuși, continuăm să mergem mai departe. Elementul esențial este întotdeauna un plan bine pus la punct și existența resurselor necesare demarării activității.

Fazele producției geamului termopan

1. Debitarea

În urma unor fișe de măsurători, mașina de debitat cu afișaj electronic se aduce la dimensiunea necesară, se potrivește profilul în tamburii acesteia, se blochează și se trece la debitarea acestuia urmând a rămâne bucățile potrivite pentru a fi duse la lipit

2. Lipirea

După debitarea geamurilor la dimensiunile necesare, acestea se sudează la o temperatură de 290 C la fiecare colț al acestora. Urmatoarea fază este curățarea (debavurarea) de excesul de material topit

3. Garniturile

Echiparea geamurilor cu garnitură specială care ajută la etanșarea și protejarea sticlei termopan. Operațiunea este foarte importantă, deoarece amortizează geamul deschizibil și ajută la închiderea în condiții normale. Munca este ușoară, repetabilă și este făcută de către un beneficiar cu dizabilități motorii.

Persoanele care efectuează operațiunile de producție a geamurilor termopane (cele din poze), sunt persoane cu dizabilități, angajate în cadrul unității protejate.